

Utbildningsutskottets yttrande

1985/86:5 y

om arbetsmarknadsverkets ansvarsområde m. m.
(prop. 1985/86:138)

UbU
1985/86:5 y

Till arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet har den 17 april 1986 beslutat bereda utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1985/86:138 om arbetsmarknadsverkets ansvarsområde m. m. jämte motionerna 1985/86:491–495. Utskottet begränsar sitt yttrande över propositionen till den del, där föredragande statsrådet behandlar ackquisition av platser för praktik och arbetslivskontakter. Motsvarande begränsning görs i fråga om motionerna. Utskottet behandlar i detta sammanhang även motion 1985/86:Ub237 (fp), som väckts under den allmänna motionstiden innevarande riksmöte. Sistnämnda motion överlämnas samtidigt till arbetsmarknadsutskottet för fortsatt beredning.

I propositionen föreslås att arbetsmarknadsverket normalt bör ha ansvaret för den tekniska, oftast ADB-baserade, delen av arbetet med att skaffa fram erforderligt antal praktikplatser. Skolan bör sedan ansvara för fördelningen av platserna och genomförandet av praktiken. Denna ansvarsfördelning, som överensstämmer med nuvarande praxis, bör enligt föredragande statsrådet vara huvudregel vid s. k. kollektiv ackquisition, dvs. t. ex. vid praktisk arbetslivsorientering (prao) i grundskolan. När det gäller icke kollektiv ackquisition, t. ex. vid inbyggd utbildning, bör ansvaret som nu ligger hos skolan men platsackquisitionen bör ske i samverkan med arbetsförmedlingen. Även annan uppdelning av ansvaret bör enligt propositionen vara möjlig, då skola och arbetsförmedling så finner lämpligt. Föredragande statsrådet betonar särskilt vikten av att ansvars- och arbetsfördelningen mellan dessa parter är genomtänkt och väl fungerande. För att ackquisitionen skall fungera behövs god kontakt mellan skola och arbetsförmedling. Kommunens lokala planeringsråd (SSA-råd) anförs som ett lämpligt forum för planering och samordning av verksamheten.

I motionerna 1985/86:Ub237 (fp) och 1985/86:494 (c) yrkande 5 föreslås att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kommunen (skolan) bör få svara för alla led i platsackquisitionen, dvs. i praktiken även det inledande, tekniska arbetet. I den förra motionen förordas ett odelat ansvar för skolan bl. a. utifrån dess behov av nära samarbete med företagen för att åstadkomma en kvalitativt god praktik. Resurser till ytterligare ackquisitionsuppgifter för skolans SSA-råd bör enligt motionären överföras från arbetsförmedlingarna. Enligt den senare motionen är den nuvarande uppdelningen av ansvaret på olika myndigheter olycklig. Motionärerna erinrar om vad som

i en av centerpartiets partimotioner (mot. 1985/86:A255) har föreslagits om ett huvudansvar för kommunerna för att bereda ungdomar i åldern 16–19 år utbildning eller arbete. Insatserna bör enligt partimotionen utformas som ett led i ungdomars gymnasieskolutbildning, val av yrke och yrkespraktik. Motion 1985/86:A255 har i denna del avslagits av riksdagen (AU 1985/86:11, s. 31, rskr. 1985/86:153).

Utbildningsutskottet har inget att erinra mot regeringens förslag och vill för sin del ytterligare understryka vikten av vad som i propositionen anförts om samverkan mellan skola och arbetsförmedling. Utskottet finner en sådan samverkan särskilt naturlig mot bakgrund av de senaste årens utveckling av skolans praktikverksamhet. Tyngdpunkten i denna har, som konstateras i motion 1985/86:Ub237, successivt förskjutits från att bara ge inblickar i arbetet på en arbetsplats till att ge utbildning om arbetets villkor, från yrkesorientering till arbetslivsorientering. Detta gäller främst grundskolans prao och försöksverksamheten med ämnesanknuten praktik för gymnasieskolelever. Just ämnesanknytningen och därmed ett ytterligare ökat ansvar för skolan har särskilt uppmärksammats inom den nämnda försöksverksamheten, som nu bedrivs enligt riksdagsbeslut med anledning av proposition 1983/84:116 (s. 41–50) om gymnasieskola i utveckling (UbU 1983/84:29, rskr. 1983/84:412). Därvid är det, som utskottet anförde vid riksdagsbehandlingen (UbU 1983/84:29, s. 28) angeläget att sådana platser avskaffas som ger en meningsfull praktikverksamhet. I sammanhanget betonades uttryckligen kraven på kvalitet beträffande praktikens innehåll. Utskottet finner särskilt på denna punkt grund för den mening som framförs både i propositionen och i motion 1985/86:Ub237 om SSA-rådets roll för samverkan skola–arbetsliv.

Enligt utskottet bör vidare den flexibilitet i samarbetet som är ett villkor för en god praktikackvisition kunna tryggas genom regeringens förslag att skola och arbetsförmedling också skall kunna välja egna modeller för ansvarsfördelningen.

Eftersom huvudprinciperna enligt regeringens förslag skall vara desamma som hittills, förutsätter utskottet att hittillsvarande reglering också behålls i huvudsak oförändrad. Enligt regeringsbeslut den 18 februari 1982 åligger det arbetsförmedlingen att anskaffa praktikplatser i enlighet med mål och riktlinjer i skolans läroplaner, och arbetsförmedlingens nära kontakt med skolan anföras som väsentlig. Härigenom tillgodoses enligt utskottets mening det som i motionerna avses med skolans möjligheter till inflytande över praktikackvisitionen. Det är, som utskottet uppfattat saken, endast i fråga om den rent tekniska delen av ackvisitionsarbetet som motionernas yrkanden avser en annan ordning än vad som föreslås i propositionen.

Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) räknar med att inom några år ha byggt upp ett eget arbetsgivarregister. Mot den bakgrunden anser utskottet det naturligt att även i fortsättningen använda den kompetens AMS har och de investeringar som redan gjorts för att bygga upp ett i stort sett rikstäckande system.

Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att arbetsmarknadsutskottet avstyrker motionerna 1985/86:Ub237 och 1985/86:494 yrkande 5 och

tillstyrker proposition 1985/86:138 i den delen som avser huvudprinciper för ackvisition av platser för praktik och arbetslivskontakter.

UbU 1985/86:5 y

Stockholm den 29 april 1986

På utbildningsutskottets vägnar

Georg Andersson

Närvarande: Georg Andersson (s), Pär Granstedt (c), Lars Gustafsson (s), Per Unckel (m), Helge Hagberg (s), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson (s), Lars Leijonborg (fp), Margareta Hemmingsson (s), Björn Samuelson (vpk), Birger Hagård (m) och Jan Hyttring (c).

Avvikande mening

Pär Granstedt (c) och Jan Hyttring (c) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Utbildningsutskottet har" och på s. 3 slutar "och arbetslivskontakter" bort ha följande lydelse:

Det är viktigt med samverkan mellan skola och arbetsförmedling. Utskottet finner en sådan samverkan särskilt naturlig mot bakgrund av de senaste årens utveckling av skolans praktikverksamhet. Tyngdpunkten i denna har, som konstateras i motion 1985/86:Ub237, successivt förskjutits från att bara ge inblickar i arbetet på en arbetsplats till att ge utbildning om arbetets villkor, från yrkesorientering till arbetslivsorientering. Detta gäller främst grundskolans prao och försöksverksamheten med ämnesanknuten praktik för gymnasieskolelever. Just ämnesanknytningen och därmed ett ytterligare ökat ansvar för skolan har särskilt uppmärksammats inom den nämnda försöksverksamheten, som nu bedrivs enligt riksdagsbeslut med anledning av proposition 1983/84:116 (s. 41–50) om gymnasieskola i utveckling (UbU 1983/84:29, rskr. 1983/84:412). Därvid är det, som utskottet anförde vid riksdagsbehandlingen (UbU 1983/84:29, s. 28), angeläget att sådana platser anskaffas som ger en meningsfull praktikverksamhet. I sammanhanget betonades uttryckligen kraven på kvalitet beträffande praktikens innehåll.

Utskottet delar den i motion 1985/86:494 framförda uppfattningen att den nuvarande splittringen av ansvaret mellan myndigheter på central nivå är olycklig. Kommunerna bör ha huvudansvaret för att bereda ungdomar i åldern 16–19 år arbete eller utbildning. Insatserna bör utformas så, att de utgör ett led i ungdomarnas gymnasieutbildning, val av yrke och yrkespraktik. En sådan utformning skulle ge kommunerna ett enhetligt utbildnings- och yrkespraktikansvar för ungdomar t. o. m. 19 år. Arbetsmarknadsstyrelsen bör däremot ha ansvaret för att ungdomarna snabbast möjligt placeras på den öppna arbetsmarknaden.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att arbetsmarknadsutskottet med bifall till motionerna 1985/86:Ub237 och 1985/86:494 yrkande 5 och med avslag på proposition 1985/86:138 i här berört avseende föreslår riksdagen att godkänna de av utbildningsutskottet förordade riktlinjerna för ackvisition av praktikplatser.

